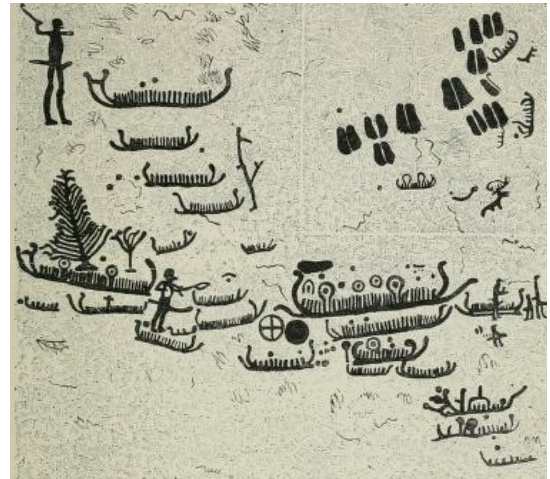

VÄLKOMNA TILL BOKCIRKELN

Tema: TVÅ SKILDA VÄGAR ATT NÄRMA SIG VÅR HISTORIA

Datum: **Onsdag 7 maj 2025**, kl 19.00-21.00 (cirka)

Var: Digitalt via TEAMS, klicka här för:

Mötesrum del 1, 19.00-19.45: <https://teams.live.com/join/9330054102754?p=ziYFWCv6hQ6r5cOhUf>

Mötesrum del 2: 20.00-21.00: <https://teams.live.com/join/9311660242310?p=Onjv2jETBudwn8k7eO>

Anmälan: Maila (osa senast söndag 20 april 2025 till martinafrobson@gmail.com

Texter: Ligger som bilaga i detta dokument (sidan 3--)

Instruktioner

Vi kommer att analysera första kapitlet i "Svenskarna och deras hövdingar", samt texten "En snygg vit skjorta" i "Karolinerna" ska analyseras och diskuteras. Varje läsares egen syn på de båda texterna efterfrågas. Kvällen blir uppdelad i två sessioner med kort rast emellan.

VIKTIGT: använd separat Teamlänk för respektive session/del, se ovan. Texterna ligger som bilaga i detta dokument, se nedan.

19-19.45 KAROLINERNA "En snygg vit skjorta"

Historisk bakgrund: Svenska stormaktstiden avslutas och Ryssland etablerar sig som stormakt:

- Hur presenterar Heidenstam händelseförloppet?
- Kan läsaren 'se' det? I så fall - ge exempel.
- Jämför novellens titel med händelseförloppet 'storyn'.
- Heidenstam som patriotisk författare av texten?

- Bengt Geting. Hur kan vi beskriva hans uppväxt och liv i armén?- Har du exempel på andra soldatnamn?
- Kaptenen personlighet - präglad av sin roll i kriget?
- Rabenius? En 'mjäkig' Herrens tjänare underställd officerarna - eller med modet att möta sårade och sorger?

19.45-20.00 Rast

20.00–20.45 SVENSKARNA OCH DERAS HÖVDNINGAR ”Gustav Vasa, När dalkarlarna ångrade sig”

Heidenstam berättar svensk historia för 'gemene man':

- Hur? Vi ger exempel.
- Naturskildring och händelser i berättelsen beroende av årstid, väder och omgivning (jfr samma årstid i stadsmiljö;)
- Bönderna i Dalarna, deras hustrurs mod och agerande?
- Naturbeskrivningar jfr skildringar från Tiveden. Är det helst vinterlandskapet Heidenstam beskriver? Och i så fall varför?
- Bönder som mött Gustaf Vasa. I Uppsala!!?? Är der troligt...

20.45-21.00 Avslutning

Fri diskussion, sammandrag och utvärdering.

Vi ser fram emot att ses, med bästa hälsningar / Heidenstamsällskapet

För Er som inte har TEAMS nedladdat i datorn, använd denna länk för att ladda ner:
https://teams.live.com/_#/conversations/19:meeting_Y2FiNzlhOTYtYzFlYi00ZjBiLWFjN2YtNmZmYzZjMTA3ZjZj@thread.v2?ctx=chat.

Annars enklast är att använda mobil el padda vid träffen, och då använda mobilnätet, ofta när det strular är det nätverket/Wifi'n som inte orkar sända och då blir det "hackigt ". Logga in på mötet minst 5 min innan start, ring Martin af Robson för hjälp och assistans med det tekniska vb 0704711673.

KAROLINERNA.

BERÄTTELSE

AF

VERNER VON HEIDENSTAM.

FÖRSTA SAMLINGEN.

EN SNYGG HVIT SKJORTA.

Ryttaren Bengt Geting hade fått en kosackpik genom bröstet, och kamraterna lade honom på en rishög i småskogen, där pastor Rabenius gaf honom nattvarden. Det var på ismarkerna utanför Weperiks murar, och en hvinande nordan slet det torra löfvet från buskarna.

– Herren vare dig när! – hviskade Rabenius faderligt och sakta. – Är du nu redo att skiljas hädan efter ett godt dagsverke?

Bengt Geting låg med händerna knutna och förblödde. De hårda ögonen stodo vidöppna, och det envisa och knotiga ansiktet var så barkadt af sol och frost, att dödens blåaktiga blekhet endast sken fram öfver läpparna.

– Nej, – svarade han.

– Det är första gången jag hör ett ord från din mun, Bengt Geting.

Den döende knöt händerna allt hårdare och tuggade med läpparna, som mot hans vilja öppnade sig för orden.

– En gång, – sade han långsamt, – må väl också den uslaste och trasigaste bland knektar få tala.

Han reste sig ångestfullt på armbågen och utstötte ett så skärande jämmerskri, att Rabenius icke visste, om det steg från själens eller kroppens kval.

Han nedsatte kalken på marken och bredde näsduken öfver den, så att icke de kringtumlande löfven skulle falla i brännvinet.

– Och detta, – stammade han och tryckte sina händer för pannan, – detta skall jag, som är en Kristi tjänare, vare nödd att bevittna morgon efter morgon kväll efter kväll.

Soldaterna trängde sig på alla sidor fram mellan buskarna för att se och höra den fallna, men deras kapten kom i vredesmod med värjan dragen.

– Bind karlen en duk om munnen! – ropade han. – Han har alltid varit den mest envetna man i bataljonen. Jag är inte mer omänsklig än någon annan, men jag måste göra min tjänst, och jag har en mängd nytt och ovant folk, som kommit med Lewenhaupt. Det har nu blifvit förskrämdt genom hans jämrande och vägrar att gå fram ... Hvarför lyder ni inte? Här för jag befälet!

Rabenius tog ett steg framåt, och i sin hvita lockperuk hade han en hel krans af gula löf.

– Kapten, – sade han, – hos den döende befaller Herrans tjänare allena, men han lämnar gärna i ödmjukhet sitt kommando åt den döende själf. I tre år har jag sett Bengt Geting gå i ledet, men ännu har jag aldrig sett honom tala med någon. Nu på tröskeln till Guds domstol kan ingen människa längre ålägga honom tystnad.

– Med hvem skulle jag ha talat? – frågade den blödande ryttaren bittert. – Min tunga är som fastvuxen och lam. Det kunde gå veckor utan att jag sade ett ord. Ingen har någonsin frågat mig om något. Det är bara örat som fått vara på sin vakt, så att jag inte försummat att lyda. Gå, har man sagt, gå genom träsk och snö! Därpå har intet varit att svara.

Eabenius knäföll och tog sakta hans händer i sina.

– Men nu skall du tala, Bengt Geting. Tala du, tala du, efter alla nu samlas för att höra dig. Du är nu den enda af oss alla, som har rätt att tala fritt. Är det en hustru eller kanske en ålderstigen mor, där hemma, som du vill att jag skall hälsa?

– Min mor svälte mig och skickade mig till tropparna, och aldrig har sedan en kvinna haft annat att säga mig än detta samma: Gå ur vägen, Bengt Geting, gå, gå! Hvad vill du oss?

– Då har du väl ändå något att ångra?

– Jag ångrar att jag inte som barn sprang i kvarnforsen och att jag inte, när du om söndagarna stod framför regementet och uppmanade oss att tåligt gå och gå, steg fram och slog ned dig med muskötén. – Nej, vill du veta hvad som gör min ångest? Har du aldrig hört trosskarlarna och förposterna berätta, hur de i månljuset se sina ihjälskjutna kamrater flockvis linka efter hären och hoppa kring på sina stympade ben och ropa: Hälsa hem till mor! – De kalla dem Svarta bataljonen. – Det är i Svarta bataljonen, som jag nu skall in. Men det är det värsta, att jag skall nedgrävas i mina trasiga paltor och min blodiga skjorta. Det är just det som jag inte kan få ur mitt sinne. Inte begär en simpel ryttare att bli hemförd som salig general Liewen, men jag tänker på de stupade kamraterna vid Dorfsnicki, där kungen lät skänka åt hvar man en kista af ett par bräder och en snygg hvit skjorta. Hvarför skulle de få det så mycket bättre än jag? Nu i olyckans år, blir man lagd som man faller. Så djupt är jag sjunken i elände, att det enda i världen, som jag nu kan afundas, är deras snygga hvita skjorta.

– Min stackars vän, – svarade Rabenius stilla. – I Svarta bataljonen – om du nu tror på den – får du stort sällskap. Gyldenstolpen och Sperlingen och öfverstelöjtnant Mörner ligga redan

skjutna ute på fältet. Och minns du de tusen andra? Minns du den vänliga öfverstelöjtnant Wattring, som kom ridande till vårt regemente och gaf ett äpple åt hvar soldat och som nu ligger bredvid lifdrabanterna och alla kamraterna under ängen vid Holofzin? Och minns du min företrädare Niklas Uppendich, ordets väldiga förkunnare, som vid Kalisch stupade i prästerlig ornat? Det har växt gräs och snögat öfver hans mull, och ingen kan med foten utpeka torfvan, där han sofver.

Rabenius böjde sig ännu djupare och kände på hans panna och händer.

– Om tio eller högst femton minuter har du upphört att lefva. Kanske kunna de minuter ersätta de gångna tre åren, om du helgar dem rätt. Du är inte längre en af oss. Ser du inte, att din själasörjare ligger på knä hos dig med hufvudet blottadt! Tala nu och säg mig din sista önskan, nej, din befallning. Kom blott ihåg en sak. Regementet står upprifvet för din skull, och under tiden gå de andra framåt med heder eller stå redan på stormstegarna. Du har skrämt de yngre karlarna med ditt bane-sår och din kvidan, och du ensam kan göra det godt igen. Nu höra de bara på dig, och du ensamt har i din makt att få dem att gå mot fienden. Kom ihåg att dina sista ord skola senast glömmas och kanske en gång upprepas för dem där hemma, som sitta och steka sina päron bakom ugnen.

Bengt Geting låg orörlig och det drog en skugga af grubbel öfver hans blick. Så lyfte han sakta sina armar som till åkallan och hviskade:

– Herre hjälp mig att fullgöra också detta!

Han gaf ett tecken, att han nu endast för-mådde hviska, och Rabenius lade sitt ansikte in-till hans för att kunna höra hans ord. Sedan vinkade Rabenius till soldaterna, men hans stämma darrade, så att han knappast kunde göra sig hörd.

– Nu har Bengt Geting talat, – sade han. – Det är hans sista önskan, att ni skola taga honom mellan er på musköten och bära honom med er på hans gamla plats i ledet, där han envist har gått och gått i dag efter dag i år efter år!

Trummorna rördes nu och spelet begynte, och med kinden mot den ena soldatens skuldra, bars Bengt Geting steg för steg öfver fältet framåt mot fienden. Då följde omkring honom hela regementet, och alltjämt med hufvudet blottadt gick Rabenius bakom honom och märkte icke, att han redan var död.

– Jag skall se till, – hviskade han, – att du får en snygg hvit skjorta. Du vet, att konungen icke aktar sig för mer än ringaste knekt, och så vill han själf en gång ligga.

SVENSKARNA

OCH DERAS HÖVDINGAR

BERÄTTELSE FÖR UNGA OCH GAMLA

AV

VERNER VON HEIDENSTAM

ANDRA BANDET

I.

GUSTAV VASA.

NÄR DALKARLARNÄ ÅNGRADE SIG.

Nu bredde sig vintersnön över Dalarna, och folket i gårdarna togo vara på de korta dagarna, under vilka solen några timmar lågt gled fram utefter skogsåsarna. De gamla hade bättre ro nu än under sommaren att väva och spinna eller slöjda framför brasan, och ungdomen samlades på logarna och tröskade, ty ännu var det för tidigt att köra ved och timmer från skogarna.

På Rankhyttans gård var trösken i full gång. En dag kom en ung karl med yxan över axeln och tog tjänst bland de andra drängarna. Om aftnarna, när arbetet var slut, fingo de alla sätta sig i ring och äta ur samma grötfat och sedan lägga sig i halmen, var de kunde. Den nykomna drängen gjorde i allt som de andra, men de märkte, att han var ovan i arbetet, och en gång, när han svingade slagan, upptäckte en av pigorna, att en guldstickad silkeskrage stack fram under den simpla vadmalsströjan. Hon gick då in och berättade, vad hon hade sett, för husbonden, som hette Anders Persson och var en ansedd bergsman.

Nästa morgon blev drängen inkallad i stugan. Där stod han nu vid dörren med sitt långa, hängande bondhår och tummade sin hatt. Den undersåtsiga och prydligt slät-rakade bergsmannen fick ett förvånat uttryck, då han betraktade honom. »Livet är underligt», kastade han fram och såg honom stint i ögonen. »Förr i tiden, när jag låg och läste i Uppsala, träffade jag ibland en ungersven av Vasasläkten. Han hette Gustav Eriksson.»

Drängen vände hatten mellan fingrarna, men Anders Persson livades av tanken på gamla dagar och fortfor: »Ännu kan jag minnas, hur säker och bredbent pilten stod i sina eldröda kläder och dammade på oss andra med snöbollar. Nog blev han satt i skola hos en dansk mästare, men vet du, vad han sade till mästare? Så här sade han: När jag blir stor, skall jag gå upp till Dalarna och få ut dalkarlarna och slå danskarna på näsan.»

»Nej, sade han det?» svarade drängen. »Då blev väl mästare varm i sitt danska hjärta?»

»Mästare tog och gav honom stut», fortsatte bergsmannen och gick några slag över golvet. »Men unga herrn högg sin dolk tvärs igenom lärboken och ropade: Hej, jag ger dig och din skola tusan! – Och så gick han sin väg och kom aldrig igen.»

»Har du så väl reda på allting, husbonde», svarade drängen med djupt allvar, »då vet du kanske också, var han nu håller till.»

»Jag tänker, att han står här mitt framför mig i stugan», utbrast bergsmannen och tvärstannade. »Hur gammal är du?»

»Kristihimmelsfärdsdagen för tre och tjugu år sedan föddes jag på Lindholmens gård till detta träldomsliv», svarade främlingen. Men i detsamma brusto tårarna ur hans ögon, och hans och den forna vännens händer möttes i ett handslag. »Ja, jag är Gustav Eriksson», snarare framvisade än talade han. »Min far föll i Stockholm för Kristians bödelssvärd. Min mor tynar bort och dör i fångelse. Själv flydde jag i en fåraherdes smutsiga klutar ur fångenskapen i Danmark, och först i Lybeck fick jag skydd och anständiga kläder. Hjälp mig, broder, att resa dalfolket och befria vårt land!»

Anders Persson släppte hans händer, bekymrad och tankspridd. »Förr gjorde du alltid oss andra glada med ditt lustiga snack», sade han. »Nu är det slut med glädjen och friden för oss alla. Själv är du en eftersatt rymling. Stannar du här, blottställer du också mig och hela mitt hus. Gå vidare uppåt socknarna, gå, gå – utefter älvarna, genom de stora skogarna! Dröj aldrig länge på ett ställe! Här i bergslagen är folket mer stillsamt. Nej, vill ingen annan höra dig, så tala till de sturska Morkarlarna. Det rådet är allt, som jag har att giva dig.»

Missmodig hängde Gustav Vasa åter yxan över axeln och fortsatte sin ensamma vandring.

På gården Ornäs råkade han nästa dag ännu en gammal bekant. Det var frälse mannen Arent Persson. Arent slog upp sin stora päls och sin breda famn och lovade genast att fara kring till grannarna och höra efter, om de hade lust att packa piltunnorna och börja uppror. Ornässtugan var prydlig och stor, och när Gustav Vasa hade blivit tillräckligt undfägnad vid bordet av hustrun, den ståtliga Barbro Stigsdotter, tog Arent ljuset från bordet och lyste honom vänligt till sovstället på loftet. Här fanns det både kuddar och varma, snövita fårskinnsfällar att krypa ned emellan. Uttröttad, men nöjd att äntligen ha träffat en pålitlig vän, kastade Gustav Vasa sig på bädden och somnade tryggare än på länge.

Fram mot gryningen väcktes han av en mjuk hand, som lades på hans skuldra. När han slog upp ögonen, stod Barbro lutad över kudden. Det borde kunna ha gjort en hemlös flykting glad om hjärtat att först av allt i den friska vintermorgonen möta hennes ungdomliga ansikte,

men det var blekt och förskrämt. »Förstå, kära herre, till vilka I har kommit», viskade hon och höll in andan för att lyss nedåt vägen. »Kan I höra bjällran därnere? Det är Arent, som varit hos grannarna och rådgjort, och nu åker han förbi utan att gå in. Han kör raka vägen till den danska fogden, som vi äro släkt med. Men jag kan inte bära på samvetet, att en så ung och ädel herre som I skall sättas i järn av fogden och skickas till kung Kristian. Fort upp ur fällarna, om livet är kärt! Jag har sagt till drängen att hålla med en släde nedanför svalgången.»

Hon ryckte till sig en av de smala och långa dukar, som voro kastade över bjälkarna i taket till prydnad. »Åk till Jon präst i Svärdsjö!» rådde hon och sköt den yrvakna gästen framför sig till ett litet utbyggt rum bredvid svalgången. Det var nio alnar ned till marken, men Barbro Stigsdotter hade starka armar. Om de hade varit svaga, vet ingen, hur det i den tid, som nu är, kunnat se ut i vårt land. Raskt band hon duken om Gustav Vasas bröst och firade varsamt ned honom till släden. Det skedde i en god stund, ty på andra sidan kunde hon redan se fogdens ryttare, som kommo för att gripa honom vid strupen.

Nu visste Gustav Vasa, att han skulle bli förföljd, och i susande fart ilade snart släden över den frusna sjön Runn. När han kom fram till Svärdsjö, gick han först några dagar och tröskade med drängarna, innan han vågade tala om för prästen, vem han var. Prästen, som då kände igen honom från gamla läsdagar i Uppsala, försökte att visa honom de små hedersbetygelser, som han var i stånd till i sin torftighet, och stod själv vördnadsfullt och höll i handduken åt honom, då han tvättade sig. Men det fick hans nyfikna huskvinna se, och Gustav Vasa gav sig då åstad för att söka ett nytt gömställe ett stycke därifrån hos kronoskytten Sven Älvsson i Isala.

Det ångade varmt genom den öppna stugdörren, ty ute var det bitande vinter, men därinne dånade det i ugnen, och Sven Älvssons hustru höll just på med storbak. Gustav Vasa ställde sig bredvid henne och värmde händerna, men lång stund hunno de inte att språkas vid, förrän en spejare stack in huvudet. Bakom honom döko allt fler karlar upp i dörren, och som de nu stodo där och vilade sig mot sina spjut, begynte de tala med hustrun. De berättade

henne, att ett stort pris var satt på herr Göstavs huvud, och undrade, var den stackaren nu höll sig gömd.

Var det då nu förbi med barndomens och ynglingaårens drömmar om att befria det förtryckta och olyckliga fäderneslandet? Ensam och vapenlös stod han med händerna utsträckta över ugnen och teg. Men Sven Älvssons hustru, som nyss fått veta, vem han var, hon var inte sämre än Barbro Stigsdotter, utan fann på råd i nödens stund. »Vi står du här och koxar och gapar på främmande, som hade du aldrig sett folk förr?» ropade hon till honom som till en dum bonddräng och gav honom en smäll över ryggen med brödspaden. »Packa dig du strax ut på logen och tröska!»

Spejarna skrattade åt honom, där han lommade ut till logen och släpade fötterna efter sig. Morska och bistra stampade de sedan i väg genom snön åt sitt håll för att söka i andra gårdar, ty att en så förnäm man som herr Göstav skulle bli hanterad på det sättet med en brödspade, det kunde de ändå inte tänka sig. Så snart de voro borta, bäddade Sven Älvsson ned sin gäst i ett halmlass och körde uppåt skogarna.

Vägen slingrade ödslig och lång mellan skyhöga furor, och Gustav Vasa låg i timmar och lyddes till det sakta och sövande knarret från medarna. Bäst som det var, stannade släden och omringades av spejare. Han hörde, hur de frågade efter honom, och misstänksamt stucko de flera gånger sina spjut genom halmen. Det riste till i benet, och han kände, att han hade blivit sårad och började blöda. Men han bet samman läpparna och låg orörig. Efter en stund förstod han, att spejarna hade ridit vidare utan att märka något, ty medarna började återigen att knarra.

Sven Älvsson råkade emellertid att vända sig om på halmen och fick då se, att blod droppade på snön från lasset. Utan att länge betänka sig hoppade han ned, drog sin kniv och skar hästen i ena foten, så att ingen skulle behöva undra över blodspåren.

Först när färden hade gått ända upp till de inre socknarna, vältrade han undan halmen, så att flyktingen kunde stiga upp och fortsätta sin vandring mot nya äventyr. Här träffade Gustav Vasa ett högväxt och mannavulet folk, som var självrådigt och stolt, men också ärligt och förnöjsamt,

och det forntidsaktiga tungomålet sjöng så vackert och hjärtegett. Under en av juldagarna steg han i Mora upp på en liten kulle för att tala, ty det var just, när allmogen kom ut från kyrkan.

Äntligen stod han nu öga mot öga med de oböjliga männen i Mora, och de samlades omkring honom i en tät ring. Många hade med sig sina vapen, och bågar och spjutskaft voro fullristade med dalrunor. Omgiven av blå bergåsar, låg den frusna och översnöade Siljan som en vid slätt, och en frisk nordan förde hans ord med sig ut över mängden. »Hur länge skola vi vara trälar, vi som äro födda till frihet?» ropade han, och hans kinder darrade av sinnesrörelse. »Ännu minnas de gamla, vad svenska män ha fått utstå under de främmande konungarna. De unga höra det förtäljas och lära sig redan från barndomen att hata en sådan styrelse. Snart återstår oss intet annat än tomma hus, magra åkrar och osäkra liv. Själv har jag nyss mist både fader och fränder. Dalamän, I som alltid voren frimodiga och oförfärade, alla Sveriges innebyggare vända nu sina ögon till er. Med Guds hjälp står jag redo att bli er hövitsman och föra er an mot tyrannerna.»

Morkarlarna hörde noga på, men när de började rådslå med varann, blevo de tvehågsna. »Vad veta vi om dig, unga herre», sade de. »Begiv dig du av, vart du bäst kan! Om kung Kristian är sträng mot de höga, blir det hans sak. Vi ha lovat honom trohet och vilja leva i fred för oss.»

Blossande av harm och blygsel, märkte Gustav Vasa, att allt, som hans sorg och hans ungdomliga iver lagt honom på tungan, det hade han talat för döva, och hopplös och förtvivlad vandrade han vidare. En fjärdingsväg från Mora höll han sig flera dagar gömd under Morkarleby bro. Sedan spände han skidor på fötterna och flydde bort mellan de snötyngda grenarna, bort över de ändlösa fjällvidderna, där den stora, stjärntindrande vinternatten tynger över själen, så att hjärtat stannar, och den ensamma känner sig övergiven av hela världen. Ibland sökte han sig en stunds vila i någon tom fåbodstuga och satt där frusen och svulten utan att kunna längta till det bröd, som han hädanefter skulle få mottaga ur främmande händer i främmande land. På sina skidor styrde han slutligen ned utför backarna till

Västra Dalälven, som annars flöt djup och klar, men nu låg överisad. På sidorna utefter älven funnos små odlade åkerlappar, men dalgången blev allt trängre, och branterna kommo allt närmre med sina ödemarker. Tystnaden under nätterna bröts bara av någon hungrig rävs skällande tjut eller det vinande ljudet i isen, när älven frös till hårdare. Den kallaste vintern var kommen, och nu befann han sig i den sista byn nedanför norska gränsen.

Om morgonen, när han steg ut från sitt nattkvarter för att vika in i skogen, fick han syn på två skidlöpare, som följde hans spår och ivrigt vinkade åt honom. »Stanna, kära herr Göstav», ropade de på sitt goda dalamål, »vi äro skickade från Mora.»

Trött och modlös, stödde han sig över sin stav och såg på dem med hotfulla ögon. Men de drogo efter andan och fortsatte glädjefullt: »Morkarlarna de ha gått och blivit ångerköpta, kan du väl tänka. Och nu hålla de på att väpna sig. Du lärde dig krigets hantverk under salig herr Sten. Kom och bliv vår hövitsman! Sexton unga drängar skall du, sanna våra ord, få till livvakt.»

Då steg en djup suck av lättnad ur hans bröst, ty han kände, att de menade allvar. Kortare syntes honom också nu den väg tillbaka, där han nyss hade haft så tunga sorger att bära.

När bondehären samlats, skallade gånglåtarna genom skogarna, och så drogo dalkarlarna då åstad med bågen på axeln för att uppsätta sin hövding i det svenska högsätet.

Vid Brunnbäcks färja, Dalarnas port och brygga, blev det pilregn och strid, och i Västerås, som de flyende danskarna hade stuckit i brand, yrde gnistorna över hus-taken. Här tyckte masarna, att de en stund kunde få leka och sjunga. De gingo därför ned i källarna och försågo sig vid öltunnorna, och mitt i själva rådhusalen rullade de in ett stort vinfat. Omkring det satte de sig med benen i kors som skraddare och tänkte riktigt låta bågaren skumma. Men då kom Gustav Vasa med sitt svärd som en vredgad Tor med sin hammare. Han visste, att danskarna lurade på överfall, och därför gick han omkring och slog sönder både öltunnor och vinfat, så att folket inte skulle dricka

sig rusigt. »Det är bättre», sade han, »att öl och vin
rinner på gatorna än så många duktiga mäns blod.»

Med var dag slöto sig nya hopar av allmoge till de
framåtående flockarna, och ett myllrande vimmel av bågar
och spjut och runda bondehattar bredde sig, vad det led,
över höjderna utanför Stockholm.

Nu blev Gustav Vasa vald till riksföreståndare, men
ännu blänkte danskarnas vapen på stadsmuren, och under
långa tider begav sig allmogen helt enkelt hemåt för att
sköta om åker och äng. Ofta såg det tröstlöst ut, och
tomt blev det i penningepåsen, men en lycka var, att
fienden hade råkat i krig också med lybeckarna. Hos dem
hyrde Gustav Vasa manskap och köpte sig stridsrustade
skepp, så att han alldeles kunde omringa staden, och under
väntan på den avgörande segern hyllades han med jubel
som konung.

// slut